

Zwiedzamy Park Miejski w Grudziądzu.

01

Park Miejski w Grudziądzu jest niczym zielona, spokojna wyspa położona w samym sercu miasta. Ten wspaniały obiekt jest historycznym założeniem o charakterze spacerowo-wypoczynkowym powstałym w końcu XIX w., utrzymanym w stylu krajobrazowego ogrodu angielskiego. Powstał on z inicjatywy niemieckiego Towarzystwa Upiększania Miasta, które to w 1865 r. zwróci-

ło się do władz miasta z wnioskiem o uporządkowanie lasu miejskiego i założenie na jego terenie ogrodu publicznego. Uroczyste otwarcie parku nastąpiło w 1907 r. W 1914 r. na terenie parku urządzono ogród różany, wzbogacony tarasami widokowymi, pergolami i w okresie późniejszym wodotryskiem. W południowo - wschodniej części parku założono ogród botaniczny, a w centralnej usytuowano restaurację „Leśniczówka” (2) oraz pawilon parkowy. Całkowita powierzchnia parku to ok. 14 ha, z czego część poddana rewaloryzacji stanowi 57 890 m². Rośnie w nim ponad 2,5 tys. drzew, w tym ok. 40 drzew bardzo cennych. To właśnie ten starodrzew, będący w znacznej części pozostałością zbiorowiska leśnego, jest tu kluczowym elementem (1).

Park w kolejnych latach ulegał przekształceniom. Swój największy rozkwit przechodził w okresie międzywojennym, kiedy do kompozycji krajobrazowej wprowadzono elementy geometryczne – dywany i rabaty kwiatowe, amfiteatralne wnętrza w części północno-zachodniej oraz korty tenisowe. Niestety uległ on znacznym zniszczeniom w okresie II wojny światowej oraz w latach 60. XX w. Obecna kompozycja przestrzenna nawiązuje do stanu z lat 1920 – 1939 i została przywrócona w wyniku prac rewaloryzacyjnych przeprowadzonych w latach 2013-2015 współfinansowanych ze środków UE (Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego). Pieczołowicie odtworzono historyczny układ komunikacyjny,

02

03

zachowano naturalne zróżnicowanie terenu oraz malownicze układy zadrzewienia.

Krajobrazowy charakter parku, w połączeniu z geometrycznymi układami symetryczno-płaszczyznowymi, wspaniale pokazuje wpływy eklektyzmu z początku XX w. Odnaleźć je można w przepięknym historycznym parterze bukszpanowym z lat 20. XX w. (3), urządzonym w wgłębniku nieopodal zabytkowej Leśniczówki. Jego symetryczną formę niczym z misternego haftu, w okresie letnim dodatkowo zdoła bujna roślinność kwitnąca. Sąsiaduje z nim, utworzony współcześnie, parkowy labirynt ze strzyżonych krzewów, założony na planie znajdującego się tu w 1925 r. kwietnika.

Niepodważalnymi królowymi Parku Miejskiego są róże, które podziwiać można w wielu efektownych odsłonach. Najbardziej popularne były one na przełomie XIX i XX w. W parku posadzono tysiące sztuk tego pięknego gatunku. Szczególnie upodobano sobie grupę róż historycznych. Nie da się przejść obojętnie koło gęstych rabat róży „Ballerina” (1937 r.), czy róży z gatunku „F.J. Grootendors” (1915 r.) o niepowtarzalnych „goździkowych” kwiatach. Jako historyczną ciekawostkę botaniczną można podziwiać różę piżmową (rosa moschata), którą już od 1500 r. stosowano do podsadzania starych drzew.

Prawdziwą „perłą w koronie” jest historyczny ogród różany. W 2014 r. odtworzono go według pierwotnego planu z 1914 r. Różanka (4) położona jest w zagłębieniu terenu i posiada wyraźną kompozycję geometryczną z dwiema osiami symetrii. Na miejscu pierwotnie istniejącego wodotrysku wprowadzono wąską kwiatawą o fontannowej kompozycji roślin sezonowych. Najbardziej cennym elementem różanki jest niewątpliwie kolekcja róż. Zobaczyć tu można m.in. wyhodowaną w 1901 r. przez sławnego >>

04

Przełom XIX/XX wieku to okres szybkiego rozwoju przemysłu. Grudziądz wówczas gwałtownie przekształcił się z małego garnizonowego miasta o charakterze handlowo-rolniczym w duży ośrodek przemysłowy. Zaczęto doceniać obecność zieleni, zarówno ze względów estetycznych jak i zdrowotnych. Przekształcono fragment lasu komunalnego w Park Miejski, który przyjął funkcję obiektu zdrowotno-wypoczynkowego dostępnego w granicach miasta. W latach międzywojennych Grudziądz należał do najpiękniejszych miast w Polsce. Bogato zdobiony zielenią i bujnie ukwiecony nazywany był „miastem ogrodów”, a jego niezaprzeczalną chlubą był wówczas Ogród Róż znajdujący się w Parku Miejskim.

Obecnie Park Miejski w Grudziądzu jest jednym z najbardziej wartościowych obszarów zieleni urządzonej na terenie miasta. Prezentuje sobą zarówno wartość przyrodniczą, krajobrazową oraz historyczną.

Magdalena
Biernat

Fot. M. Biernat

Wydawca:
© Miejski
Ośrodek Rekreacji
i Wypoczynku
ul. Za Basenem 2
86-300 Grudziądz
www.moriw.pl

Informacja Turystyczna
Rynek 3-5, 86-300 Grudziądz
tel. 56 46 123 18, e-mail: it@itgrudziadz.pl

www.itgrudziadz.pl

#12

GRUDZIĄDZ

PARK MIEJSKI W GRUDZIĄDZU

05

>> Petera Lamberta „Katherina Zeimet”, którą uznano za jedną z najpiękniejszych polyanth. Owocowe nuty zapachowe rozsiewa nieustannie kwitnąca „Little White Pet” (5) z 1879 roku. Róża „Pearle d’Or” z 1883 roku prezentuje swój idealny pąk, który niegdyś powszechnie gościł w butonierkach. W zachwyty wprawiają też oryginalne fioleto-we, aksamitne kwiaty róży galij-skiej „Tuscany”, znanej już przed 1500 r. Natomiast kapryśna „królowa fiołków” „Reine des Violettes” z 1860 r. niezdecydowanie przyodziewa suknie w odcieniach różu i fioleto. W różance nie mogło zabraknąć także najsłynniejszej róży burbońskiej „Mme Isaac Pereire” z 1881 r. (6), której okazałe kwiaty bez względu na pogodę oszałamiają zapachem dojrz-ących malin. Nie dziwi więc fakt, że właśnie jej płatki najchętniej używano do tworzenia potpourri.

06

Spacerując z wolna żwirowymi drózkami wśród starych drzew, kwitnących krzewów i barwnych kwietników możemy poczuć autentyczny klimat parku z początku XX w. Dzięki licznie krzyżującym się alejkom można odkrywać park za każdym razem na nowo. Główne jego wnętrze stanowi staw z okresu II wojny światowej, założony na terenie niecki dawnego wnętrza amfiteatralnego, po którym pływają kaczki, a niegdyś łabędzie (7).

W Parku zasadzono też wiele roślin, którymi zachwycali się nasi pradziadowie. Występują tu popularne już od połowy XVIII w. hortensje krzewiaste („Annabelle”) i ogrodowe („Bouquet Rose”) (11).

Podziwiać można charakterystyczne dla założenia parkowych z początku XX w. odmiany roślin o barwnych liściach, takie jak krzewuska cudowna „Variegata”, trzmielina „Fortune’a ‘Emerald’n Gaity”.

07

Na powitanie wiosny park do-słownie wybuchu kwieciami. Zachwyca nas kwitnącymi magnoliami, łanami rododendronów (8, 9) i szpalerem kwitnących wiśni piłkowanymi „Amanogawa”, które niczym żołnierze na warcie dumnie prężą swoje smukłe sylwetki. Słodkim zapachem hipnotyzują spacerowiczów niwy kaliny koreańskiej „Aurora” i lilaka, wśród których uwijają się pracowite pszczoły.

Park Miejski w Grudziądzu to miejsce magiczne, bo oprócz mnóstwa wspaniałych roślin żyją tu także dzikie zwierzęta. Wiewiórki nieustannie biegają między starymi dębami (13), robiąc zapasy na zimę. Kaczki uczą pływać swoje pisklęta w stawie i toczą nieustający bój z gołębiami o okruchy chleba. Wieczorami „tupta dokądś jeź”, a swój podniebny zwiad rozpoczynają nietoperze. W koronach drzew nieustannie nadaje ptasie radio, gdy dzięcioł niczym serce starego zegara wybija rytm toczącemu się tu życiu. Natomiast wczesnym rankiem, gdy miasto śpi, park odwiedzają mieszkańcy pobliskiego lasu. Natknąć się tu można na sarny, które wylegają się na trawnikach po popasie na parkowych kwietnikach, a stary lis nieśpiesznie przechadza się po ogrodzie różanym, niczym dostojny pan z wąsikiem.

Park, po którym spacerujemy, przecina wzdłuż szeroka promena-da ukwiecona barwnym kobiercem sezonowych roślin (10, 12), po której

08

09

10

11

niczym autostradą suną spacerowicze oraz rowerzyści. Spotkać tu można przechadzające się zakochane pary i panów ze swoimi czworonożnymi przyjaciółmi. Bez troski gnają tu roześmiane dzieci, a zdyszani ojcowie pchają trójkołowe rowerki obierając kurs na największy w mieście plac zabaw (14). Park jest doskonałym azylem dla rodzin, gdzie pod parasolem starych drzew można rozegrać pasjonującą partię szachów, zagrać w minigolfa i poznać zasady gry w bule. Po specjalnie wytyczonych pętach leśnych ścieżek można bezpiecznie pędzić na rolnkach lub hulajnodze, a potem leniwie odpocząć na trawie wśród kwitnących krzewów i szumiących drzew. Zimą, gdy spadnie ostatni liść a rośliny na chwilę przerwą swój spektakl zapachów i barw, duch tego parku nie zasypia. Czeka na gości i wita od progu taflą gładkiego lodowiska.

W 2011 r., z uwagi na dużą wartość historyczną jako materialne świadectwo rozwoju przestrzennego i kulturalnego miasta, Park Miejski wraz z dawną zabudową został wpisany do rejestru zabytków. Na mocy uchwały Rady Miejskiej w 2015 roku Park zyskał imię Piotra Janowskiego, światowej sławy skrzypka urodzonego w Grudziądzu. Z uwagi na wyjątkową bogatą kolekcję różaną zdobiącą park od 2018 r., obchodzone jest tu Święto Róży, organizowane przez zarządcę i opiekuna obiektu, Miejski Ośrodek Rekreacji i Wypoczynku.

Park Miejski w Grudziądzu zatrzymał czas w pięknej historii. Możemy go podziwiać, zachwycać się pięknem roślin, przechadzać splecionymi alejkami, bawić się, śmiać, zakochać. Można tu także samotnie błędzić wśród drzew, uciec od gwaru, ruchu, ludzi, niezałatwionych na czas spraw albo po prostu być, być i oddychać innym powietrzem.

12

13

14

15